

[Skolöverstyrelsen]

Läroplan för gymnasieskolan

Lgy⁷⁰

**Kurs för utbildning av tandhygienister
(specialkurs)**

Supplement 21

SKOLÖVERSTYRELSEN 1975

Läroplan
429a

Biblioteket i Mölndal

Läroplan

429a

[Skolöverstyrelsen]

Lg 79 II

X Läroplan
för
gymnasieskolan

GÖTEBORGS
UNIVERSITETSBIBLIOTEK
BIBLIOTEKET I MÖLNDAL

Ex. 1

LiberLäromedel Stockholm

Supplement

Kurs för utbildning av tandhygienister
(specialkurs)

rEab

Separata exemplar kan beställas genom Lärarcentrums ordercentral, Fack, 171 19 Solna. I förlagets distribution ingår supplementet även i det abonnemang som omfattar tryckta läroplanssupplement för landstingskommunala specialkurser och högre specialkurser. Abonnemang kan tecknas hos Liber distribution, Prenumerationsorder, 162 89 Vällingby.

Förord

Läroplan för gymnasieskolan, som trädde i kraft den 1 juli 1971, består av en allmän del (del I) och en ~~supplementdel (del II)~~. Dessutom publiceras för vissa tvååriga linjer samt för de treåriga och fyraåriga linjerna särskilda ~~planeringssupplement (del III)~~.

Den allmänna delen (del I) innehåller av Kungl Maj:t fastställda Mål och riktlinjer, tim- och kursplaner samt av SÖ utfärdade allmänna anvisningar.

Supplementdelen (del II) innehåller kompletterande anvisningar och kommentarer för undervisningen i ämnen och kurser i anslutning till de fastställda kursplanerna.

De för vissa linjer utgivna planeringssupplementen (del III) innehåller förslag till studieplaner i olika ämnen. Dessa förslag är avsedda som hjälp vid undervisningens planering och genomförande.

Av praktiska skäl är supplementdelarna (del II och del III) uppdelade på häften, varierande i fråga om både omfång och karaktär. SÖ avser att efter hand revidera och komplettera supplementdelarna med hänsyn till erfarenheterna vid läroplanens tillämpning. SÖ är därför angelägen om att sådana erfarenheter på lämpligt sätt efter hand meddelas SÖ.

Stockholm den 12 maj 1975

Skolöverstyrelsen

SKOLÖVERSTYRELSEN

LÄROPLAN FÖR GYMNASIESKOLAN, Lgy
Supplement Sp Nr S 5 75:3
Fastställt
1975-05-12 Dnr S 75:868

KURS FÖR UTBILDNING AV TANDHYGIENISTER (specialkurs)
Nordisk yrkesklassificering nr 046.90
Studievägs kod 64500 1001

Kurslängd: 1 läsår

Klasstorlek: högst 16 elever

(Ersätter från och med läsåret 1975/76 också tidigare gällande
individuella läroplaner Dnr 4231/69 U och 1077/69 U)

Timplan och kursplaner samt anvisningar och kommentarer i anslutning till kursplanerna för kurs för utbildning av tandhygienister

Allmänt utbildningsmål

Utbildningen syftar till att eleven skall förvärva kunskaper och färdigheter för att kunna medverka vid undersökning och behandling samt förebyggande av tandsjukdomar genom individuellt och kollektivt inriktade åtgärder.

Särskilda behörighetskrav

Se särskilda anvisningar (bilaga 1)

Allmänna synpunkter

Huvudmomenten ger översikt och orientering om de olika ämnens totala omfattning. I anvisningar och kommentarer utvecklas ämnesinnehållet närmare.

Undervisningen bör under hela utbildningstiden anknyta till elevernas tidigare erfarenheter. Uppföljning av deras kunskaper bör ske fortlöpande för att undvika upprepning. Undervisningen blir därigenom en naturlig påbyggnad av de kunskaper eleverna skaffat sig under tidigare yrkesverksamhet.

Introduktion från skolans sida vid det praktiska utbildningsavsnittets början (tandvårdspraktik) är av betydelse för det fortsatta samarbetet mellan elev, handledare och övriga som eleverna kommer i beröring med. Vid praktikens början bör även ges en allmän orientering om institutionens verksamhet, syfte, omfattning, lokaler m m. Denna orientering bör meddelas dels muntligt, dels genom att eleverna får ta del av gällande författningar och föreskrifter så att de får en helhetsbild av mål och medel.

TIMPLAN

Ämnen	Antal veckotimmar	
	Period 1	Period 2
	10 v	30 v
1 Arbetslivsorientering ¹⁾	1	
2 Psykologi ¹⁾	2	
3 Socialmedicin ¹⁾		0,5
4 Anatomi	3	
5 Histologi ^{1) 2)}	2	
6 Fysiologi ²⁾	3	0,5
7 Näringsfysiologi ¹⁾	2	
8 Mikrobiologi ²⁾	3	
9 Tandsjukdomslära ²⁾	7	1
10 Farmakologi ¹⁾	1	
11 Odontologisk profylaktik ²⁾	4	2
12 Tandhälsovårdskunskap ²⁾	6	3
13 Informationskunskap ²⁾		1,5
14 Dental röntgenteknik ²⁾		1
15 Tandvårdspraktik ^{3) 4)}		24
16 Gymnastik ¹⁾	1	1
17 Timmar till förfogande		0,5
Summa	35	35

- 1) Betyg ges ej i ämnet.
- 2) Om delning av klass, se anvisningar till timplanen.
- 3) Undervisningen i tandvårdspraktik bedrivs som inbyggd utbildning och förläggs till odontologisk institution eller specialavdelning för parodontologi.
- 4) Tandvårdspraktikens tidsmässiga inplacering i studie-
gången bestäms utifrån lokala förutsättningar

Det antal lektioner som skall förekomma enligt timplanen får ökas under del av utbildningstiden (periodläsning) och minskas i motsvarande mån under annan del av utbildningstiden. Det sammanlagda timantalet i ett ämne får dock ej ändras på grund av att ämnet periodläses.

ANVISNINGAR TILL TIMPLAN

Klass får delas i två grupper i följande ämnen om elevantalet uppgår till lägst 10:

Histologi	under 4 lektioner
Fysiologi	" 6 "
Mikrobiologi	" 8 "
Tandsjukdomslära	" 4 "
Odontologisk profylaktik	" 20 "
Tandhälsovårdskunskap	" 75 "
Informationskunskap	" 10 "
Dental röntgenteknik	" 14 "

KURSPLANER

1 Arbetslivsorientering

1.1 Mål

Eleven skall genom undervisningen i arbetslivsorientering skaffa sig en allmän orientering om tandhygienistyrket orientera sig om samarbetsfrågor samt skaffa sig fördjupade kunskaper om yrkesetik.

1.2 Huvudmoment

Tandhygienistyrket
Samarbetsfrågor
Yrkesetik

1.3 Förslag till disposition av studieplan

Tandhygienistyrket

Yrkets karaktär
Historik
Utbildningsformer och mål
Arbetsuppgifter
Anställningsfrågor
Fortbildning

Samarbetsfrågor

Samarbetsfrågor mellan tandhygienist och tandläkare samt övrig personal inom tandvårdsteamet

Yrkesetik

Ansvarsfrågor
Allmänna etiska regler för personal inom hälso- och sjukvård
Speciella etiska regler för tandhygienisten
Relationen tandhygienist - patient

1.4 Anvisningar och kommentarer

De kunskaper eleverna tidigare inhämtat bör beaktas och aktualiseras i undervisningen.

2 Psykologi

2.1 Mål

Eleven skall genom undervisningen i psykologi

skaffa sig kunskap om och försöka få en helhetssyn på individens förutsättningar och beteenden

skaffa sig kunskap om utvecklingslinjer

förvärva insikter om och utveckla förmågan att åstadkomma goda relationer till andra individer

utveckla förståelse för individers och gruppers reaktionsmönster i tandvårdsarbetet samt

utveckla sina möjligheter till samtal, kontakt och samverkan i tandvårdsteamet.

2.2 Huvudmoment

Allmän psykologi

Utvecklingspsykologi

Tillämpad psykologi

2.3 Förslag till disposition av studieplan

Allmän psykologi

Psykologins uppgifter och metoder

Sinnesorganen - funktion och förnimmelser

Tänkandet - föreställningar

Hallucinationer, begrepp och språk

Problemlösning

Motivation, behov och känsloliv

Utvecklingspsykologi

Den normala utvecklingen

Barn- och ungdomspsykologi

Tillämpad psykologi

Relationer patient - tandvårdspersonal

Patienten som individ

Psykologiska aspekter på individer och gruppers hälsobeteende

Kommunikation - metoder och problem

2.4 Anvisningar och kommentarer

Undervisningen i psykologi bör samordnas med undervisningen i informationskunskap.

5 Socialmedicin

3.1 Mål

Eleven skall genom undervisningen i socialmedicin
skaffa sig kunskap om svensk socialpolitik samt
skaffa sig kunskap om tandvårdens organisation och funktion.

3.2 Huvudmoment

Socialpolitik
Socialodontologi

3.3 Förslag till disposition av studieplan

Socialpolitik (c 5 lektioner)

Aktuell svensk socialpolitik
Hälso- och sjukvårdens organisation
Socialförsäkringarnas organisation och omfattning (exklusive
tandvårdsförsäkring)
Författningskunskap rörande hälso-, sjuk- och socialvård
(speciellt avseende handikappvård)

Socialodontologi (c 10 lektioner)

Tandläkekonstens och tandvårdens utveckling i Sverige
Tandvårdens organisation, mål och funktion inom olika vård-
sektorer
Tandvårdsvanor, kostnader, vårdbehov och vårdefterfrågan
Utbildningsfrågor inom tandvårdsområdet
Olika personalkategorier inom tandvården
Allmänna tandvårdsförsäkringen
Författningskunskap
Skadeståndsrätt - juridiska och etiska aspekter

3.4 Anvisningar och kommentarer

Samordning med undervisningen i odontologisk profylaktik,
huvudmomentet principer för tandhälsovård bör ske.

4 Anatomi

4.1 Mål

Eleven skall genom undervisningen i anatomi

skaffa sig kunskap om människokroppens byggnad och allmänna organisation med särskild tonvikt på huvudets och halsens anatomi samt

skaffa sig fördjupad kunskap om tändernas anatomi, om deras relation i tandbågen och om den enskilda tandens anatomi.

4.2 Huvudmoment

Allmän anatomi

Tandanatomi

4.3 Förslag till disposition av studieplan

Allmän anatomi (c 20 lektioner)

Anatomisk terminologi och nomenklatur

Kroppens referensplan

Osteologi

Ledlära

Myologi

Matsmältningsapparaten

Andningsorganen

Blodomloppet

Lymfan

Nervsystemet

Munhålans topografiska anatomi

Tandanatomi (c 10 lektioner)

Bettets beståndsdelar och byggnad

Nomenklatur

Tändernas uppgifter

Tändernas indelning och beteckning

Tändernas byggnad

De enskilda tändernas anatomi

4.4 Anvisningar och kommentarer

I undervisningen i tandanatomi kan ingå övningar i teckning och identifiering av tänder.

5 Histologi

5.1 Mål

Eleven skall genom undervisningen i histologi

skaffa sig kännedom om människokroppens vävnader samt

skaffa sig kunskap om munhålans och tandens vävnader och deras embryologi.

5.2 Huvudmoment

Allmän histologi

Oral histologi

5.3 Förslag till disposition av studieplan

Allmän histologi (c 10 lektioner)

Histologisk metodik
 Embryologins grunder
 Cellen
 Epitel
 Bindväv
 Brosk
 Ben
 Muskelväv
 Kärlsystemet
 Nervvävnad
 Blod
 Lymfa

Oral histologi (c 10 lektioner)

Munhålans vävnader och organ
 Oral embryologi
 Tandutveckling
 Tanderuption
 Tandväxling
 Tandens vävnader
 Parodontiets vävnader

5.4 Anvisningar och kommentarer

Undervisningen bör samordnas med undervisningen i anatomi. Eleverna bör tränas i mikroskopiering och i att identifiera munhålans och tandorganets vävnader.

6 Fysiologi

6.1 Mål

Eleven skall genom undervisningen i fysiologi

skaffa sig grundläggande kunskap i biokemi

skaffa sig kunskap om funktionen hos människokroppens organ och organsystem

skaffa sig speciell kunskap om de orala vävnadernas fysiologi och fysiologiska kemi samt

skaffa sig kunskap om brettets fysiologi och funktionsstörningar.

6.2 Huvudmoment

Biokemi

Allmän fysiologi

Oral fysiologi

Bettfysiologi

6.3 Förslag till disposition av studieplan

Biokemi (c 10 lektioner)

Oorganisk och organisk kemi

Allmän biokemi

Allmän fysiologi (c 16 lektioner)

Orientering om allmän fysiologi

Respirations-, cirkulations-, ämnesomsättnings-, nerv- och muskelvävnadernas fysiologi och fysiologiska kemi

Oral fysiologi (c 5 lektioner)

Spottkörtlarnas fysiologi

Fysiologiska processer på gränsen tandyta/saliv

Bettfysiologi (c 14 lektioner)

Käkarnas muskelfysiologi

Käkledens funktion

Occlusion och artikulation

Funktionsstörningar och deras behandling

6.4 Anvisningar och kommentarer

Undervisningen bör samordnas med undervisningen i ämnet anatomi. Huvudmomentet biokemi bör behandlas före övriga huvudmoment i ämnet. Tidigare inhämtade kunskaper bör aktualiseras och kan följas upp med diagnostiskt prov.

7 Näringsfysiologi

7.1 Mål

Eleven skall genom undervisningen i näringsfysiologi

skaffa sig kunskap om näringslärans grunder och om kostens betydelse för god tandhälsa samt

öva sig i att ta upp kostenamnes och att ge kostråd ur tandhälsosynpunkt.

7.2 Huvudmoment

Allmän näringslära
Kost och kostvanor

7.3 Förslag till disposition av studieplan

Allmän näringslära (c 8 lektioner)

Näringsämnen
Näringsämnenas funktion, behov och omsättning
Energiomsättning, energibehov
Fullvärdig kost

Kost och kostvanor (c 12 lektioner)

Näringsmässigt riktig kost för olika åldrar
Kosten i relation till oral hälsa och sjukdom
Kostenamnes
Kostrådgivning

7.4 Anvisningar och kommentarer

Undervisningen i näringsfysiologi bör samordnas med undervisningen i ämnet tandsjukdomslära, huvudmomentet kariologi. Undervisningen rörande kostenamnes och kostrådgivning bör omfatta övningar i att ta upp kostenamnes med bedömning av kostvanor och förslag till förbättringar samt att ge kostråd. Övningarna kan utgå från eleverna själva och andra personer eller utifrån fallbeskrivningar. Tandhygienistens arbetsuppgifter i samband med anamnesupptagning och rådgivning bör belysas.

8 Mikrobiologi

8.1 Mål

Eleven skall genom undervisningen i mikrobiologi

skaffa sig ökad kunskap om allmän mikrobiologi och om smittspridning samt

skaffa sig fördjupad kunskap om munhålans mikroorganismer med särskild hänsyn till deras betydelse för tandsjukdomarnas uppkomst.

8.2 Huvudmoment

Allmän mikrobiologi

Oral mikrobiologi

8.3 Förslag till disposition av studieplan

Allmän mikrobiologi (c 14 lektioner)

Grundläggande bakteriologi, serologi

Virologi och immunologi

Infektionslära och försvar

Smittöverföring

Antibiotika och antiseptiska medels inverkan på mikroorganismer

Oral mikrobiologi (c 16 lektioner)

Munhålans bakterieflora - allmänt

Munhålans ekologi

Salivens bakterieflora

Tandytans bakteriologi, plackbildning

Karies' bakteriologi

Parodontiternas bakteriologi

8.4 Anvisningar och kommentarer

I undervisningen bör ingå övningar i provtagning, odling, färgning och mikroskopiering med tonvikt på orala förhållanden.

9 Tandsjukdomslära

9.1 Mål

Eleven skall genom undervisningen i tandsjukdomslära

skaffa sig kunskap om de vanligast förekommande allmänna sjukdomstillstånden hos barn och vuxna

skaffa sig elementär kunskap om åtgärder vid cirkulations-
svikt

skaffa sig fördjupad kunskap om sjukdomstillstånd i munhålan
och i tänderna och deras fästen såväl hos barn som vuxna samt

skaffa sig kunskap om olika ortodontiska och protetiska be-
handlingar och konstruktioner av betydelse ur tandhygienist-
synpunkt.

9.2 Huvudmoment

Allmänna sjukdomstillstånd

Orala sjukdomstillstånd

Kariologi

Parodontologi

Pedodonti

Protetik

Ortodonti

9.3 Förslag till disposition av studieplan

Allmänna sjukdomstillstånd (c 18 lektioner)

Inflammationslära

Infektionsförsvar, immunologi, allergier

Tumörlära

Cirkulationsorganens sjukdomar

Blodsjukdomar

Digestionsapparatens sjukdomar

Njur- och leversjukdomar

Inresekretoriska sjukdomar

Barnsjukdomar, i första hand med orala manifestationer

Första hjälpen vid cirkulationssvikt

Orala sjukdomstillstånd (c 8 lektioner)

Munslemhinneförändringar med allmän medicinsk bakgrund

Tungförändringar

Tumörer i munhålan

Orala manifestationer vid blodsjukdomar

Traumatiska skador

Kariologi (c 20 lektioner)

Tandens uppbyggnad
 Tandens mineralisering
 Mineraliseringsstörningar
 Antalsanomalier
 Morfologiska variationer
 Karies: epidemiologi, orsak, histopatologi
 Karies kliniska och röntgenologiska bild (kariesdiagnostik)
 Kariesregistrering
 Kariesindex
 Frekvens, aktivitet
 Profylaktiska åtgärder med särskild tonvikt på kostens och fluoridernas betydelse

Parodontologi (c 36 lektioner)

Parodontiternas epidemiologi
 Parodontiets anatomi och fysiologi
 Parodontiternas etiologi, patogenes, histopatologi samt plackets och tandstenens betydelse
 Diagnostik
 Terapiplanering
 Principer för terapi:
 hygienisk behandling
 parodontalkirurgi
 profylax - individuell och kollektiv
 Olika parodontalkirurgiska ingrepp
 Pre- och postoperativ behandling
 Kirurgiska förband
 Munhygieniska problem i samband med parodontalkirurgi

Pedodonti (c 10 lektioner)

Barnets somatiska och psykiska utveckling
 Orala manifestationer vid barnsjukdomar
 Barna- och ungdomsårens tandsjukdomar, epidemiologi, etiologi
 Praktiska och psykologiska synpunkter på behandling av barn
 Operativ kariesterapi
 Traumaskador - behandling
 Profylax inom pedodonti (exklusive fluorider)

Protetik (c 4 lektioner)

Olika fasta och avtagbara protetiska konstruktioner
 Hygienproblem hos protespatienter

Ortodonti (c 4 lektioner)

Interceptiv bittbehandling
 Ortodontisk behandling med fast och avtagbar apparatur
 Hygieniska aspekter på ortodontibehandlingen

9.4 Anvisningar och kommentarer

Undervisningen i tandsjukdomslära bör samordnas med undervisningen i anatomi, histologi, fysiologi och mikrobiologi och inledas med allmänna sjukdomstillstånd. Laborationer bör utföras i kariologi och avse mätning av salivens sekretionshastighet, pH och buffringsförmåga.

10 Farmakologi

10.1 Mål

Eleven skall genom undervisningen i farmakologi

skaffa sig kunskap om läkemedlens verkan och kliniska användning

skaffa sig kunskap om gällande läkemedelslagstiftning samt

skaffa sig kännedom om principer för receptskrivning.

10.2 Huvudmoment

Allmän farmakologi

Speciell farmakologi

Läkemedelslagstiftning

10.3 Förslag till disposition av studieplan

Allmän farmakologi

Läkemedelsbiverkningar

Toxicitet

Dosberäkningar

Läkemedelsmissbruk

Farmakologiska uppslagsböcker

Speciell farmakologi

Anestetika

Analgetika

Ataraktika

Antibiotika

Antiepileptika

Psykofarmaka

Antiseptiska medel

Desinfektionsmedel

Läkemedelslagstiftning

Lagstiftningen och dess tillämpning

Förvaring och administrering av läkemedel

Receptförkortningar

Receptskrivning

10.4 Anvisningar och kommentarer

Undervisningen bör inriktas på den farmakologi som är av speciellt intresse ur odontologisk synpunkt.

11 Odontologisk profylaktik

11.1 Mål

Eleven skall genom undervisningen i odontologisk profylaktik

skaffa sig kunskap om kliniska åtgärder för att förebygga och begränsa uppkomsten av tandsjukdomar i olika åldrar

skaffa sig kunskap om administrativa rutiner i samband med patientbehandling samt

skaffa sig kunskap om syfte och principer för tandhälsovården.

11.2 Huvudmoment

Depuration

Munhygien

Prediagnostiska uppgifter

Medikamentell profylax

Principer för tandhälsovård

Administration

11.3 Förslag till disposition av studieplan

Depuration (c 24 lektioner)

Målsättning

Hjälpmedel för depuration

Instrumentlära - skärgeometri

Instrumentskärpning

Depurationsteknik

Hjälpmedel, material, metoder och teknik för puts och polering samt korrigerering av restaureringar

Munhygien (c 36 lektioner)

Munhygienens syfte

Motivation - information - instruktion av patient

Instruktionsprogram för patient

Speciella problem med munhygien för åldringar, patienter med handikapp

Principer för patientvård

Klinisk arbetsorganisation

Prediagnostiska uppgifter (c 8 lektioner)

Parodontalindex - upptagande - användning
 Plack och salivprov
 Preliminär kariesregistrering
 Journalblanketter - förändret och användandet av journal

Medikamentell profylax (c 12 lektioner)

Fluorider, förekomst av olika fluorföreningar
 Fluorens administrering
 Fluorens effekt
 Fluorens fysiologi och toxikologi
 Fluorens betydelse som profylaktiskt läkemedel
 Övriga profylaktiska och desensibiliserande medikament

Principer för tandhållsvård (c 15 lektioner)

Allmänt om hälsovård - mål och medel - sociala och ekonomiska aspekter
 Tandhållsvårdens roll i odontologin - sociala synpunkter på tandhållsvård. Ekonomiska jämförelser mellan tandvård och tandhållsvård
 Tandhållsvårdens syfte
 Principer för individuell och kollektiv tandhållsvård - odontologiska, psykologiska och pedagogiska aspekter

Administration (c 5 lektioner)

Planering och samordning av administrativa arbetsuppgifter inom tandvårdsteamet
 Journalföring
 Korrespondens
 Rapporter

11.4 Anvisningar och kommentarer

Undervisningen i odontologisk profylaktik bör samordnas med undervisningen i anatomi, tandsjukdomslära, mikrobiologi och tandhållsvårdskunskap.

Undervisningen bör omfatta patientdemonstration och seminarieövningar.

12 Tandhälsovårdskunskap

12.1 Mål

Eleven skall genom undervisningen i tandhälsovårdskunskap

skaffa sig fördjupade kunskaper om hjälpmedel om metoder för att förebygga och begränsa uppkomsten av tandsjukdomar i olika åldrar och öva sig i tillämpningen därav samt

öva sig i att utforma program för tandhälsovårdsupplysning samt öva sig i att meddela sådan upplysning.

12.2 Huvudmoment

Munhygien
Depuration
Medikamentell profylax
Tandhälsovårdsupplysning

12.3 Förslag till disposition av studieplan

Munhygien (c 25 lektioner)

Munhygieniska hjälpmedel (inkl tandkräm, munvatten och munspray)
Metoder för användande av olika munhygieniska hjälpmedel
Medel och metoder för plackindikering

Depuration (c 70 lektioner)

Metoder för borttagning av hårda och mjuka beläggningar
Metoder för puts och polering av tandytor och restaureringar samt korrigerande av restaureringar
Instrumentskötsel
Kirurgiska förband
Provisoriska förband

Medikamentell profylax (c 5 lektioner)

Metoder för lokalbehandling med fluorider
Övriga profylaktiska medel samt desensibiliserande medel

Tandhälsovårdsupplysning (c 50 lektioner)

Tandhälsovårdsprogram för olika grupper såsom skolbarn, skol- och daghemspersonal, sjukvårdspersonal, åldringsvårdspersonal och tandvårdspersonal.

12.4 Anvisningar och kommentarer

Undervisningen i tandhälsovårdskunskap bör samordnas med undervisningen i odontologisk profylaktik, tandsjukdomslära och informationskunskap.

I huvudmomenten munhygien och medikamentell profylax bör eleverna utföra tillämpningsövningar på sig själva och/eller varandra.

Undervisning rörande depuration bör ske i form av övningar som eleverna får utföra dels på varandra (eventuellt på "patient"), dels på olika fantomer.

Undervisningen i tandhälsovårdsupplysning bör bestå i utarbetande och framförande av tandhälsovårdsprogram med beaktande av odontologiska och pedagogiska aspekter, varvid två eller flera elever samverkar. Målgrupperna för tandhälsovårdsupplysningen bör i första hand väljas bland dem som angivits i förslag i disposition av studieplan. Studiebesök på institutioner/motsvarande där berörda grupper arbetar bör ingå.

13 Informationskunskap

13.1 Mål

Eleven skall genom undervisningen i informationskunskap

skaffa sig kunskap om lämpliga studievanor

skaffa sig kunskap om pedagogiska synpunkter på utformning och genomförande av demonstrationer, instruktioner, informationer och lektioner.

13.2 Huvudmoment

Studieteknik

Information och instruktion

13.3 Förslag till disposition av studieplan

Studieteknik (c 5 lektioner)

Inlärningspsykologiska grunder:

Inlärningskurvor, plåtår, transfer, anteckningsteknik, glömska, glömskekurvor, stoffets organisation och meningsfullhet, intresse, motivation, aktivitet, överinlärnning, fördelad - hopad inlärnning, repetitioner, pauser

Hel- respektive delmetod. Trötthet

Studiemiljön

Läsning av text: läsförmågans komponenter, läsprocessen

Olika sätt att läsa

Information och instruktion (c 40 lektioner)

Demonstrationsteknik

Instruktionsteknik

Motivationsproblem

Lektionsundervisning - förberedelser, lärarens uppträdande - frågeteknik, lektionsgenomförande

Föreläsningsteknik

Olika föreläsningsvarianter

Olika pedagogiska hjälpmedel

Talteknik och språkbehandling

Övningsdemonstrationer - instruktioner och lektioner med inriktning på tandhygienistens roll i odontologin

13.4 Anvisningar och kommentarer

Vid undervisningen om information och instruktion skall eleverna tränas i uppläggning och genomförande av demonstrationer och instruktioner, helst med odontologisk anknytning. Tid skall anslås efter varje elevs framförande till genomgång i form av diskussioner.

I samband med undervisningen angående pedagogiska hjälpmedel bör studiebesök anordnas på AV-central eller liknande.

Undervisningen om studieteknik bör förläggas till utbildningens början.

14 Dental röntgenteknik

14.1 Mål

Eleven skall genom undervisningen i dental röntgenteknik skaffa sig fördjupad kunskap om röntgenfysik, projektionslära och oral röntgendiagnostik.

14.2 Huvudmoment

Röntgenfysik
 Inställningsteknik och projektionslära
 Oral röntgendiagnostik

14.3 Förslag till disposition av studieplan

Röntgenfysik (c 7 lektioner)

Några grundläggande fysikaliska begrepp
 Röntgenstrålarnas egenskaper
 Röntgenstrålarnas biologiska verkan
 Stråldoser
 Strålskydd
 Röntgenapparaten

Inställningsteknik och projektionslära (c 18 lektioner)

Fordringar på röntgenbilden (kontrast, skärpa, geometrisk teckning, svärtningsgrad)
 Intraoral undersökningsteknik: apikal-, interproximal- och topografisk undersökningsteknik
 Extraoral undersökningsteknik
 Faktorer som inverkar på röntgenbildens kvalitet

Oral röntgendiagnostik (c 5 lektioner)

Tolkning av röntgenbild vid normala förhållanden i munhålan
 Tändernas och käkarnas röntgenpatologi

14.4 Anvisningar och kommentarer

Undervisningen i dental röntgenteknik bör samordnas med undervisningen i anatomi.

Undervisningen i inställningsteknik och projektionslära bör delvis ske i form av demonstrationer.

Eleverna skall genom handledning öva de olika undersökningsmetoderna. Undersökningsmaterialet bör avse även tandlösa patienter.

15 Tandvårdspraktik

15.1 Mål

Eleven skall genom undervisningen i tandvårdspraktik

öva sig i att använda hjälpmedel och metoder för att förebygga och begränsa uppkomsten av tandsjukdomar

öva sig i att ge information och instruktion i tandhälsovård till patienter

utveckla sin förmåga att i klinisk patientbehandling samarbeta med tandläkare samt

utveckla sin förmåga att fungera som aktiv medlem i tandvårdsteamet, visa ansvar i arbetet, inhämta och avge information samt följa gällande bestämmelser

15.2 Huvudmoment

Tandhälsouppllysning

Munhygien

Depuration

Prediagnostiska uppgifter

Medikamentell profylax

Administrativa uppgifter

15.3 Förslag till disposition av studieplan

Tandhälsouppllysning

Informera patienter om tandsjukdomarnas uppkomst och orsak samt förebyggande åtgärder och motivera patienterna till att själv påverka sin tandhälsa

Informera om lämplig kost ur tandhälssovårdssynpunkt och efter samråd med tandläkaren ge kostråd

Munhygien

Undervisning av patienter om val och användning av hjälpmedel och metoder för munhygien

Kontroll av patientens munhygien, kompletterande information

Depuration

Avlägsnande av hårda och mjuka beläggningar

Putsning och polering av tandytor och restaureringar samt korrigerig av restaureringar

Skötsel av instrument

Applikation och avlägsnande av kirurgiska förband

Prediagnostiska uppgifter

Upptagning av parodontalindex
 Iakttagelser över kariesförekomst
 Utförande av röntgenfotografering
 Provtagning på saliv och plack
 Upptagning av kostanamnes

Medikamentell profylax

Lokalbehandling med fluorider och andra profylaktiska medel
 samt desensibiliserande medel

Administrativa uppgifter

Planering och samordning av arbetsuppgifter
 Journalföring
 Korrespondens
 Rapportering

15.4 Anvisningar och kommentarer

Tandvårdspraktiken bör ansluta till undervisningen i de teoretiska ämnena. Tandvårdspraktiken skall vara förlagd till odontologisk institution eller specialavdelning för parodontologi.

Eleverna skall lära sig att behandla dels barn och vuxna med varierande karies- och parodontistatus, dels patienter med speciella svårigheter, t ex åldringar, svårt sjuka patienter, handikappade. Behandlas sådana patienter inte på praktikplatsen bör viss del av tandvårdspraktiken förläggas till annan institution där eleven under handledning ges tillfälle att behandla dessa grupper.

Elevens behandling av patienter bör endast omfatta okomplicerade fall i början av utbildningstiden med en successiv ökning av svårighetsgraden under utbildningens gång.

16 Gymnastik

16.1 Mål

Eleven skall genom undervisningen i gymnastik

skaffa sig kunskap om betydelsen av regelbunden fysisk aktivitet för hälsa och välbefinnande

förbättra sin egen kondition genom en allsidig fysisk träning samt

inhämta kunskap om arbetsfysiologiska problem och grundläggande rörelseprinciper samt kunna tillämpa dessa i arbetslivet.

16.2 Huvudmoment

Motionsaktiviteter som ger allsidig träning av rörelseapparaten

Konditionsträning med träningslära

Ergonomiska frågor

16.3 Förslag till disposition av studieplan

Motionsaktiviteter som ger allsidig träning av rörelseapparaten

Motionsgymnastik

Valfria andra aktiviteter

Konditionsträning med träningslära

Träningslära:

energiprocesser vid arbete, principer för konditionsträning, sambandet kost och motion

Konditionsträning:

praktisk tillämpning av ryck-, intervall- och distansträning, exempel på träningsprogram

Ergonomiska frågor

Genomgång och praktisk tillämpning av grundläggande rörelseprinciper, arbetsställningar och arbetsrörelser (bl a instruktion och övning i att stå, sitta, gå, bära och lyfta rätt). Arbetspassens längd - pauser

16.4 Anvisningar och kommentarer

Undervisningen bör ge eleverna kunskap om och färdighet i vuxenmotionens olika aktiviteter samt stimulera dem till regelbunden fysisk aktivitet på fritid. Motions- och konditionsbefrämjande aktiviteter av lättarrangerat slag för fritidsbruk bör prioriteras, t ex motionsgymnastik, dans, terränglöpning, simning, bollspel och vintersport.

Undervisningen bör även omfatta avspänningsövningar samt fotgymnastik. Musik till övningarna verkar stimulerande och glädjeväckande och kan inspirera till egna rörelseimprovisationer.

Så långt det är möjligt bör individualisering eftersträvas. Undervisningen bör också omfatta de teoretiska grunderna i träningslära samt praktisk tillämpning av dessa t ex i terränglöpning och cirkelträning. Individuella motions- och konditionsprogram bör uppgöras samt sambandet kost och motion påpekas.

Grundläggande rörelseprinciper, arbetsställningar och arbetsrörelser bör genomgå och praktiskt tillämpas. Särskilt bör det kommande yrkets vanligaste arbetsställningar uppmärksammas. Samarbete med lärare i tandhälsovårdskunskap är här av största vikt. Även arbetsplatsens utformning samt arbetspassens längd och pauser bör tas upp till diskussion.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	<u>Sida</u>
Allmänna synpunkter	2
Timplan	3
Gruppindelning	4
Arbetslivsorientering	5
Psykologi	6
Socialmedicin	7
Anatomi	8
Histologi	9
Fysiologi	10
Näringsfysiologi	11
Mikrobiologi	12
Tandsjukdomslära	13
Farmakologi	16
Odontologisk profylaktik	17
Tandhälsovårdskunskap	19
Informationskunskap	21
Dental röntgenteknik	23
Tandvårdspraktik	24
Gymnastik	26

LÄROPLAN FÖR GYMNASIESKOLAN, Lgy 70

Kurs för utbildning av tandhygienister
(specialkurs)

SÄRSKILDA BEHÖRIGHETSKRAV

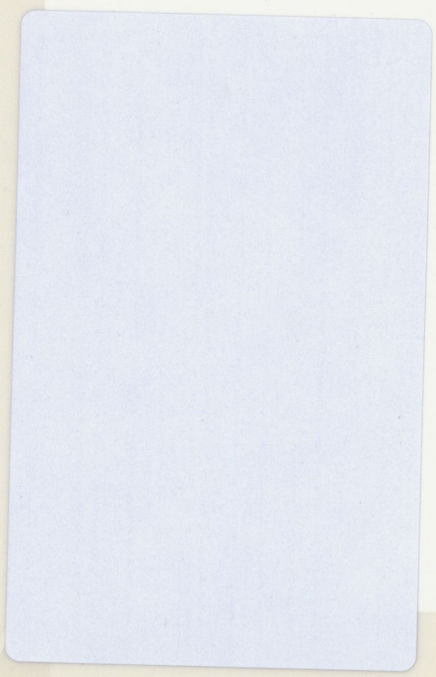
Behörig att vinna inträde i kursen är den som har genomgått utbildning till tandsköterska och har arbetat som tandsköterska under minst två år efter erhållen behörighet utfärdad av socialstyrelsen, varav minst sex månader under de senaste två åren före intagning i kursen.

Se aktuella bestämmelser för intagning av elever i gymnasieskolan, utfärdade av SÖ.

OSTERØS
UNIVERSITETSBIBLIOTEK
BIBLIOTEKET I MØLNDAL

TEKET

Lgy⁷⁰

Läroplan för
gymnasieskolan

Supplement

LiberLäromedel
Utbildningsförlaget

